

ГАЗЕТА ВЫХОДЗІЦь ФАЗ У ТЫДЕНЬ – ПАНА 30 Н. ФОН.

LE JOURNAL BIELORUSSIEN
„LA PATRIE”DIE WEISSRUTHENISCHE ZEITUNG
„DAS VATERLAND“THE WHITERUTHENIAN NEWSPAPER
“THE FATHERLAND.”

№ 27 (511)

Нядзеля, 10 ліпеня 1960 г.

ГОД ВЫДАННЯ 14

Куба - прадмосьце савецкай дывэрсіі

Калі паўтара году таму назад на амэрыканскім афоку Куба выбухнула рэвалюцыя, у выніку якой прыйшоў да ўлады Фідель Кастро, на Захадзе адкідалі навет думку, што за кубанскім рэвалюцыянэрамі стаяць камуністы, іншыя праваныя з Москвы. Сяньня жыцьцё поўнасцю падпірвадзіла тое, у што Захад тады не хацей верыць.

Праўда, сам Фідель Кастро адмаўляеца ад прыналежнасці да камуністых, тым не мене на чале цяглай раду ключовых становішчаў у краіне стаяць перакананыя камуністы. Ды фактычна справа ня ў тым, ці кіраўнікі кубанскае дзяржавы зьяўляюцца камуністымі ці не, але ў тым, якую палітыку яны праводзяць.

Як ведама, успомненая кубанская рэвалюцыя праходзіла пад амэрыканскімі лёзунгамі і ставіла сваі мэтай поўнае вызальненне Кубы ад гаспадарскай і палітычнай залежнасці Кубы ад Задзіночаных Штатаў Амэрыкі. На працягу усяго апошнага часу цяперашні ўрад Кубы ў сваіх змаганыні з Амэрыкай шырака адкрывае дзіверы для савецкай інфільтрацыі, паколькі без замежнай помочы весьці гэтага змагання собескімі сіламі ня можа. Саветы ў сваіх чаргах гэтыя магчымасці ўмелы выкарыстоўваюць, маючы зразумела, на мэце як інтарэсы Кубы, але вылучна свае собескія палітычныя мэты — стварэнне на гэтым востраве сваіх выпадковых баз, супраць абдовых амэрыканскіх кантынэнтаў — паўночнага й паўдзённага.

Шыбыкі рост савецкіх упльываў на Кубе начаўся ад часу візіты заступніка пром'ера Савецкага Саюзу Мікаяна ў лютым сёлета. Тады-ж у сталіцы Кубы Гаване было падпісане важнае гандлёвае пагадненне, паводле якога Савецкі Саюз на працягу пяцёх год будзе купляць у Кубы па аднаму мільёну тонаў ў год цукру, галоўнага артыкулу кубанскае экспарту.

Да гэтага часу гандлёвае пагадненне між Кубай і Задзіночанымі наўгараньнемі між Кубай і ЗША пачалі паводзіцца ў гаспадарскія дачыненіні між гэтымі краінамі. Паношаныя дзяякуючыя гатомы гаспадарскія страты Кубы ахвотна згадзіўся такім чынам пакрываць Савецкі Саюз.

Апрача купляння цукру, Савецкі Саюз заахвяраваў Кубе крэдыт у суме 100 мільёнаў доляраў для закупкі індустрыяльных уладжанняў, але з тым, што гэтыя закупкі будуть праводзіцца толькі ў Савецкім Саюзе.

Апошнімі тыднямі між Амэрыкай і Кубай разгарэлася запраўная гаспадарская вайна, а галоўнымі ейнімі аўектамі сталіся цукар і нафта.

Галоўнымі пастаўшчыкамі нафтавай ропы на Кубе была дагэтуль Вэнэцуэла. Але кубанскі ўрад, які і тая ня сплачваў сваіх задоўжанасці за нафтавую ропу Вэнэчуэлы, пастараваў венэчуэльскую нафту замяніць савецкай. У сувязі з гэтым ужо прыбыло на Кубу некалькі транспартнай нафты з Савецкага Саюзу, а ў далейшым ейная дастаўка мae павялічыцца. Але амэрыканскія нафтавыя рафінэрі на Кубе адмовіліся пе-рарабляць савецкую нафтавую ропу. У вадказ на гэтu ўрад Фідель Кастро скан-фікаў амэрыканскія нафтавыя рафінэрі Эссо і Тэксако, а так-жэ Шэль, якая зьяўляеца собескію Вялікабрытаніі. Вартасць гэтых рафінэрый сягае 350 мільёнаў доляраў, а ўся амэрыканская маемасць на Кубе выносиць 850 мільёнаў доляраў.

Амэрыканскі сенат і палац рэпрэзэнтантаваў упаўнамочылі прэзыдэнта Айзэнгаўера рэгуляваць пакупныя цены кубanskага цукру ў зынікаць колькасць ягонага імпарту. Раней Задзіночаны Штаты забавязаліся ў бліжчым годзе ку-

піць у Кубы 3 мільяды 119 мільёнаў тонаў цукру. Прэзыдэнт Айзэнгаўэр, карыстаючыся прызнанымі яму паўнамоцтвамі, зъменіў увоз кубanskага цукру на 740 мільёнаў тонаў. У вадказ на гэтu ўрад Фідель Кастро асьветчыў, што страты Кубы ў выніку зъменшання амэрыканскага імпарту кубanskага цукру будуть ім пакрытыя далейшай канфіскацій амэрыканскіх маемасці на Кубе.

Эканамічная інфільтрацыя Савецкага Саюзу на Кубе, як і наагул у цэлай Паўдзённай Амэрыцы, ня може мець вілікага эфекту. Савецкі Саюз тэарэтычна можа ўвозіць скончы ў васноўным толькі саварыну, што з гледзішча падводных дадзеных адлегласці і недастатковую колькасць гандлёвых караблёў у Савецкім Саюзе, у дадзеным выпадку нафтавых танкераў, зъяўляеца практична вельмі цяжкім для ажыццяўлення. Пры гэтым краіны Паўдзённае Амэрыкі, у тым ліку й Куба, патрабуюць упершую часу замежных капіталалукладаў, якіх Савецкі Саюз у сувязі з вілізарнімі сбіскімі патрэбамі на ажыццяўленіне сямілетняго плану даць на мэці магчымасці. Але паколькі савецкая эканамічна экспансія ня може такім чынам вялікага эканамічнага значання, патолькі прыходзіцца паважна лічыцца з савецкай палітычнай экспансіяй і прапагандай апяціяй і рэзигнанціяй згаджаеца з гэтым бальшавіцкім перакручуванням, узурпартарствам і пірацтвам у сацыяльна-палітычным лексыконе, у тэрмінах і паніяццях, укладзеных людзмі цэлью стагодзізда і тысячагодзізда таму і распектаваных цэлью пакаленнямі.

Можна быць пэўным, што Амэрыка зробіць ўсё магчымае і не дапусціць за нікую цену, каб пад ейнымі бокам паўстала супрацьце сікіраваная савецкая выпадовая база. Перад 1934 годам Амэрыка ўжо чатыры разы збройна інтарэвнявалася на Кубе. Праўда, Куба знаходзілася тады пад амэрыканскім пратэктаратам, што давала Амэрыцы права да таго, якім чынамі змагчымае і не дапусціць за нікую цену, каб пад ейнымі бокам паўстала супрацьце сікіраваная савецкая выпадовая база. Перад 1934 годам Амэрыка ўжо чатыры разы збройна інтарэвнявалася на Кубе. Праўда, Куба знаходзілася тады пад амэрыканскім пратэктаратам, што давала Амэрыцы права да таго, якім чынамі змагчымае і не дапусціць за нікую цену, каб пад ейнымі бокам паўстала супрацьце сікіраваная савецкая выпадовая база. Перад 1934 годам Амэрыка ўжо чатыры разы збройна інтарэвнявалася на Кубе. Праўда, Куба знаходзілася тады пад амэрыканскім пратэктаратам, што давала Амэрыцы права да таго, якім чынамі змагчымае і не дапусціць за нікую цену, каб пад ейнымі бокам паўстала супрацьте сікіраваная савецкая выпадовая база. Перад 1934 годам Амэрыка ўжо чатыры разы збройна інтарэвнявалася на Кубе. Праўда, Куба знаходзілася тады пад амэрыканскім пратэктаратам, што давала Амэрыцы права да таго, якім чынамі змагчымае і не дапусціць за нікую цену, каб пад ейнымі бокам паўстала супрацьте сікіраваная савецкая выпадовая база. Перад 1934 годам Амэрыка ўжо чатыры разы збройна інтарэвнявалася на Кубе. Праўда, Куба знаходзілася тады пад амэрыканскім пратэктаратам, што давала Амэрыцы права да таго, якім чынамі змагчымае і не дапусціць за нікую цену, каб пад ейнымі бокам паўстала супрацьте сікіраваная савецкая выпадовая база. Перад 1934 годам Амэрыка ўжо чатыры разы збройна інтарэвнявалася на Кубе. Праўда, Куба знаходзілася тады пад амэрыканскім пратэктаратам, што давала Амэрыцы права да таго, якім чынамі змагчымае і не дапусціць за нікую цену, каб пад ейнымі бокам паўстала супрацьте сікіраваная савецкая выпадовая база. Перад 1934 годам Амэрыка ўжо чатыры разы збройна інтарэвнявалася на Кубе. Праўда, Куба знаходзілася тады пад амэрыканскім пратэктаратам, што давала Амэрыцы права да таго, якім чынамі змагчымае і не дапусціць за нікую цену, каб пад ейнымі бокам паўстала супрацьте сікіраваная савецкая выпадовая база. Перад 1934 годам Амэрыка ўжо чатыры разы збройна інтарэвнявалася на Кубе. Праўда, Куба знаходзілася тады пад амэрыканскім пратэктаратам, што давала Амэрыцы права да таго, якім чынамі змагчымае і не дапусціць за нікую цену, каб пад ейнымі бокам паўстала супрацьте сікіраваная савецкая выпадовая база. Перад 1934 годам Амэрыка ўжо чатыры разы збройна інтарэвнявалася на Кубе. Праўда, Куба знаходзілася тады пад амэрыканскім пратэктаратам, што давала Амэрыцы права да таго, якім чынамі змагчымае і не дапусціць за нікую цену, каб пад ейнымі бокам паўстала супрацьте сікіраваная савецкая выпадовая база. Перад 1934 годам Амэрыка ўжо чатыры разы збройна інтарэвнявалася на Кубе. Праўда, Куба знаходзілася тады пад амэрыканскім пратэктаратам, што давала Амэрыцы права да таго, якім чынамі змагчымае і не дапусціць за нікую цену, каб пад ейнымі бокам паўстала супрацьте сікіраваная савецкая выпадовая база. Перад 1934 годам Амэрыка ўжо чатыры разы збройна інтарэвнявалася на Кубе. Праўда, Куба знаходзілася тады пад амэрыканскім пратэктаратам, што давала Амэрыцы права да таго, якім чынамі змагчымае і не дапусціць за нікую цену, каб пад ейнымі бокам паўстала супрацьте сікіраваная савецкая выпадовая база. Перад 1934 годам Амэрыка ўжо чатыры разы збройна інтарэвнявалася на Кубе. Праўда, Куба знаходзілася тады пад амэрыканскім пратэктаратам, што давала Амэрыцы права да таго, якім чынамі змагчымае і не дапусціць за нікую цену, каб пад ейнымі бокам паўстала супрацьте сікіраваная савецкая выпадовая база. Перад 1934 годам Амэрыка ўжо чатыры разы збройна інтарэвнявалася на Кубе. Праўда, Куба знаходзілася тады пад амэрыканскім пратэктаратам, што давала Амэрыцы права да таго, якім чынамі змагчымае і не дапусціць за нікую цену, каб пад ейнымі бокам паўстала супрацьте сікіраваная савецкая выпадовая база. Перад 1934 годам Амэрыка ўжо чатыры разы збройна інтарэвнявалася на Кубе. Праўда, Куба знаходзілася тады пад амэрыканскім пратэктаратам, што давала Амэрыцы права да таго, якім чынамі змагчымае і не дапусціць за нікую цену, каб пад ейнымі бокам паўстала супрацьте сікіраваная савецкая выпадовая база. Перад 1934 годам Амэрыка ўжо чатыры разы збройна інтарэвнявалася на Кубе. Праўда, Куба знаходзілася тады пад амэрыканскім пратэктаратам, што давала Амэрыцы права да таго, якім чынамі змагчымае і не дапусціць за нікую цену, каб пад ейнымі бокам паўстала супрацьте сікіраваная савецкая выпадовая база. Перад 1934 годам Амэрыка ўжо чатыры разы збройна інтарэвнявалася на Кубе. Праўда, Куба знаходзілася тады пад амэрыканскім пратэктаратам, што давала Амэрыцы права да таго, якім чынамі змагчымае і не дапусціць за нікую цену, каб пад ейнымі бокам паўстала супрацьте сікіраваная савецкая выпадовая база. Перад 1934 годам Амэрыка ўжо чатыры разы збройна інтарэвнявалася на Кубе. Праўда, Куба знаходзілася тады пад амэрыканскім пратэктаратам, што давала Амэрыцы права да таго, якім чынамі змагчымае і не дапусціць за нікую цену, каб пад ейнымі бокам паўстала супрацьте сікіраваная савецкая выпадовая база. Перад 1934 годам Амэрыка ўжо чатыры разы збройна інтарэвнявалася на Кубе. Праўда, Куба знаходзілася тады пад амэрыканскім пратэктаратам, што давала Амэрыцы права да таго, якім чынамі змагчымае і не дапусціць за нікую цену, каб пад ейнымі бокам паўстала супрацьте сікіраваная савецкая выпадовая база. Перад 1934 годам Амэрыка ўжо чатыры разы збройна інтарэвнявалася на Кубе. Праўда, Куба знаходзілася тады пад амэрыканскім пратэктаратам, што давала Амэрыцы права да таго, якім чынамі змагчымае і не дапусціць за нікую цену, каб пад ейнымі бокам паўстала супрацьте сікіраваная савецкая выпадовая база. Перад 1934 годам Амэрыка ўжо чатыры разы збройна інтарэвнявалася на Кубе. Праўда, Куба знаходзілася тады пад амэрыканскім пратэктаратам, што давала Амэрыцы права да таго, якім чынамі змагчымае і не дапусціць за нікую цену, каб пад ейнымі бокам паўстала супрацьте сікіраваная савецкая выпадовая база. Перад 1934 годам Амэрыка ўжо чатыры разы збройна інтарэвнявалася на Кубе. Праўда, Куба знаходзілася тады пад амэрыканскім пратэктаратам, што давала Амэрыцы права да таго, якім чынамі змагчымае і не дапусціць за нікую цену, каб пад ейнымі бокам паўстала супрацьте сікіраваная савецкая выпадовая база. Перад 1934 годам Амэрыка ўжо чатыры разы збройна інтарэвнявалася на Кубе. Праўда, Куба знаходзілася тады пад амэрыканскім пратэктаратам, што давала Амэрыцы права да таго, якім чынамі змагчымае і не дапусціць за нікую цену, каб пад ейнымі бокам паўстала супрацьте сікіраваная савецкая выпадовая база. Перад 1934 годам Амэрыка ўжо чатыры разы збройна інтарэвнявалася на Кубе. Праўда, Куба знаходзілася тады пад амэрыканскім пратэктаратам, што давала Амэрыцы права да таго, якім чынамі змагчымае і не дапусціць за нікую цену, каб пад ейнымі бокам паўстала супрацьте сікіраваная савецкая выпадовая база. Перад 1934 годам Амэрыка ўжо чатыры разы збройна інтарэвнявалася на Кубе. Праўда, Куба знаходзілася тады пад амэрыканскім пратэктаратам, што давала Амэрыцы права да таго, якім чынамі змагчымае і не дапусціць за нікую цену, каб пад ейнымі бокам паўстала супрацьте сікіраваная савецкая выпадовая база. Перад 1934 годам Амэрыка ўжо чатыры разы збройна інтарэвнявалася на Кубе. Праўда, Куба знаходзілася тады пад амэрыканскім пратэктаратам, што давала Амэрыцы права да таго, якім чынамі змагчымае і не дапусціць за нікую цену, каб пад ейнымі бокам паўстала супрацьте сікіраваная савецкая выпадовая база. Перад 1934 годам Амэрыка ўжо чатыры разы збройна інтарэвнявалася на Кубе. Праўда, Куба знаходзілася тады пад амэрыканскім пратэктаратам, што давала Амэрыцы права да таго, якім чынамі змагчымае і не дапусціць за нікую цену, каб пад ейнымі бокам паўстала супрацьте сікіраваная савецкая выпадовая база. Перад 1934 годам Амэрыка ўжо чатыры разы з

Пра вельмі й вельмі блізкае

НОВАЕ АБ ВЯЛІСКІМ ПАУСТАНЫ 1918 ГОДУ

«Пытае пра даљніх,
Пытае пра блізкіх,
Пра палацкіх, віцебскіх,
вульскіх, вяліскіх.»

Аляксей Зарыцкі —
«Праз бурніча парогі».

Мне хлапчуком давялося ўдзельніцаць у Вяліскім паўстаны 1918 году. Удзельніцаць не із зброяй у руках, якой бракавала дарослы, а юначы, у забароненых для руху гадзін, зьдзіраць бальшавіцкія абвесткі й расклейваць паўстанцікі адозвы. Потым, значна пазней, за часы вайны, зьвярнуўшыся ў родны Вялік, паставілі на татыйшым Пакроўскім полі, на брацкіх магілках блізу тысячы закатаваных паўстанцаў і партызанаў помнік у іхніх гонарах. А янич пазней, апінуўшыся ў вольным демакратычным съезде, пазнаёму і суродзічу чужынцаў, праз друк і радыё, з гэтым славутым паўстаннем і ягонымі самаадданымі гэрамі.

Там, дзе пануе дыктатура, не гаворыць пра паўстаны супраць яе. Ніхто не адважыцца сяняні недзе ля возера Дубаскага ці Мядзведжэ Гары засыпаваць калісці шырака пашыраную ў Наддзвіні народную песню:

У Вялікіх дождж ідзе,
А ў Віцебску сълізка —
Хавайцесе бальшавікі,
Бо Нілёнак блізка.

Ніхто таксама, калі зашумяць у непагоду непраходныя вяліскія бары, што мя-

жуюць з Вокаўскім Лесам, ня ўжыве рагейшую агульнавядомую прыказку:

— Грэмыць, нібы ўдзе Грамабой.

Паказальні, што самыя матілкі расстраляных на Пакроўскім полі, дзе сяняшнімі днімі кіркі й ляжакі вянкі ад знёмы і незнёмых, гарсаветчыкі напярэдадні вайны пасправавалі пахаваць пад металічнай габлюшкай з недалёкім суднавэрфі. Але навет і бальшавікі на ўстанве выкрусьліць з гісторыі Вялікіх паўстаньняў.

Летася, у № 43 (332) газеты «За вяртанне на Радзіму», што рэдагуецца бясэраўскімі калібарамтамі ў захопленым Москвой Усходнім Бэрліне, зьяўліся вайскі артыкул нейкай Алеся Сіпкі «Даўлекае і блізкае». Палава гэтага артыкулу складаецца з самавыхвалення «Аляксандра Філіповіча» (ён-же Алеся) Сіпкі і ўсіх ягоных сваякоў, а другая — з пракрученай жыцціцісу ды ўсялякага ганьбавання Юркі Віньбіча, якому за адным наваратам дасылаецца «праклён гэтымі кіркі і блізкае». Караці какучы, — гэты недарэчны твор недалёкага журнайлістага не заслугоўвае апіякае чытаць ўвагі, каб не ягоны разъдзел з адмысловым загалоўкам — «Міг аб Вялікім падзеяннем»), якое паводле аўтара зьяўліца вынаходніцтвам Юркі Віньбіча.

Акрамя заличэння Сіпкам у самым загалоўку Вялікіх паўстаньня ў міты, яно далей усюды згадаеца ім у двусісіях. Увогуле — «кушка бандыт», «заталапагонная сволач», «кулачко», «шакалы», «галаварэзы» — «справацьравалі

людзей ісці ў горад рабаваць пад выглядам паўстанцаў, супрай савецкай улады. Той-сёй пайшоў з бандытамі, а большасць ішла ў горад паглядзець, што з гэтага будзе». Гэта значыцца, маўжлів, заглядаліся на люты бой у Сямічоўскіх бары пад Вялікам з кулямётамі, вінгтўкамі, гранатамі і г. д., як на вясковае ігрышча з бубнам і цымбаламі. Згадваючыя вяліскіх партызанаў, як Нілёнак, браты Жыгалавы, Грамабой, Анушчанка, Глыбін, Воранаў, аўтар съцвярджае, нібы некаторых з іх ён судзіў, як падсудак выязное сесіі Пскоўскага Губесуда, а ў запраўдацьці судзіл іх выязнай тройкі Віцебскай Губцы і Рэйтрыбунал 15-ае арміі. Але справа палягае навет на ў гэтым відводчай чаўпні, а ў тым, як здолблены падлабызьніцаў найміт-калябарантам, абы толькі дагадзіць свайму хлебадаўцам — расейскум бальшавізму. Аднак гэты апошні, хоць і прымушаны жыццём, але зусім інакшы выказаўся аб Вялікіх паўстаньняў.

Каб давесць гэтае, бяру з паліцыякі:

Камітэты беднатаў
Беларусі

Зборнік дакументаў і матар'ялаў
Архіхунае кіраўніцтва Мін. Унутр. Спр. ВССР
Выдавецтва Акадэміі Навукі БССР
Менск, 1958.

У ёй, на староніцы 146, пад № 119, змешчана:

«Паведамленыне газеты «Ізвестія Западнай Коммуны» аб прыдуснічы контррэволюцыйных паўстаньняў у Віцебскай губорні

Віцебск.

Паўстаньне ў Вязнясенскай воласці злыківідаванае; разбраные працягвацца; адабраныя калі 1500 вінгтўкаў. Гэта здабыча будзе накіраваная на ст. Расоны ў Віцебску.

Аздзін із завадатай паўстаньня расстраляны, 5 перададзена чэрвячайнай камісіі, 5 авбешчана паза законам.

Полацкі павет.

13 лістапада Палацкі павятовы венскам паведаміў аб паўстаны ў Вязнясенскай воласці. Лік паўстанцаў вызначаны ў 600 чал. Імі была захоплена ст. Расоны. Пасланымі павятовымі венкаматамі сіламі паўстаньне прыдущана.

Характарыстыка паўстаньня

З 11 па 17 амаль уся губерня была захоплена контролюючымі паўстанцем, што выхубы ў Вялікім павеце і перакінулася ў іншыя месцы. Паўстаньне мела арганізаціі харктор. На чале аддзелаў стаялі былыя ахвіцы. Чэрвячайная камісія ўдакладніла сувязь паўстаньня з белай Паўночнай арміяй. З прычыны паступлення з месцаў супляречных дыліненій цікікі выявіць дакладна колькасць паўстанцаў. У Гароднікім павеце паўстаньне ўжо канчаткова раздущана. У іншых паветах ліквідуецца».

Газета «Ізвестія Западнай Коммуны» № 278 ад 27. 11. 1918 г.

Перадусім трэба адзначыць спрацоўніцтва паміж чэкістамі БССР, г. зи. рапортамі калінінградскімі на Беларусі і скончыў — каб цікавасць неасведчаных задаволіць — мы каротка даска-

жам.

(Заканчэнне на 3-й бач.)

Ставіць рэчы на свае месцы

(Працяг з бач. 1)

падках расейскі бальшавізм паняволі і новых імпрыялістичных заваёваў і да трыве ў прыгнечаны народы большы замацаўваньня старых?

Агульна ведама таксама, што эканомічным фактом зъяўляющыя іх тое, і ёй кантролююцца. Гэтае плянаванье што марыяніткавыя ўрады розных формай, насаджаныя Крамлем у захопленых краінах, пазбаўленыя ўсякай магутнасці і самастойнай палітычнай дзейнасці. Прывклад Вугоршчыны ў 1956 годзе хіба-дасткатаў наглядна паказаў перад цэлым съветам, што становіцца з краінай, якая адважыцца спрабаваць выраўвацца з пад кантролю Крамля. Адзіны выніятак з гэтага правіла — гэта цітаўская Югаславія, якой цудам удалося вызваліцца ад кантролю Сталіна, але гэтае Масква не даравала ёй і сяняні. З адноснай незалежнасцю камуністычнага Кітаю, які, дарэчы, намагаецца стварыць сваю ўласную імпрыю, Крэмль, кразумела, прымушаны лінъицца толькі з увагі на вялізарныя памеры гэтай краіны.

Ці-ж ясна, што камуністычная агрэсія ў Карэі, кітайская агрэсія ў Індакітае, а таксама вайсковая акупация і крываўшая ліквідація роштак назалежнасці Тыбету — гэта, на працягу апошніх год, побач з савецкай ваенай інтэрвенцыяй у Цэнтральнай Еўропе, адзіны выпадкі імпрыялістичнай агрэсіі на нашай плянэце, агрэсіі, якая прывяла да

Ужо, хіба, найвышэйши час, каб заходнія навуковыя, інфармацыйныя і прапагандовыя колы заняліся грутоўным высыпленнем усіх гэтых формаў бальшавіцкай імпрыялістичнай экспансіі, а палітыкі расправавалі плян адпевненага контранаступу.

A. 3.

Ф. Кушаль

4)

БІТВА ПАД ГРУНВАЛЬДАМ

Марш на Мальборк і здабыванье крыжацкага сталіцы

Як прыгадвалася вышэй, вялікі містр крыжацкі сканцэнтраваў быў сваю армію ў чырвень 1410 году ў раёне Сьвіецца, мяркуючы, што армія ворага пойдзе ў Біслы на Гданск. Калі-ж выявілася, што варожыя арміі ўдзуць на Мальборк, вялікі містр пакінуў у Сьвіецце каля 1500 коннікаў пад камандою комтура Генрыка фон Пляўэн, дзе аховы далины Віслы ад варожых аддзелаў у выпадку іхнай спробы выканываць манёў на правы фланг крыжацкага арміі, а сам, на чале арміі, пайшоў напярэдышы задзіночным войскам Літвы й Польшчы. Неўзабаве, пад Кужентнікам, вялікі містр пераканаўся, што там знаходзяцца ўсе сілы ворага, а таму — загадаў фон Пляўэну пакінуць Сьвіецце ўсіці із сваймі коннікамі за галоўную крыжацкага арміі, каб іх можна было ўжыць да манёўру ў вырашальнym мамэнце, дзе-б гэты мамэнт не надыйшоў.

У часе маршу фон Пляўэн даведаўся аб разьбіці крыжацкіх войскаў пад Грунвальдам і сымрці вялікага містра даўшага падыходу, што пераможцы пойдзіць на Мальборк, а бараніцы якія ня было сэнсу. 18-га ліпеня 1410 году фон Пляўэн дасягнуў Мальборку. Тут ужо зъбіраліся грамады жаўнероў, што выратаваліся ад зьнічэння на палёх Грунвальду ў гэткім чынам на Мальборку апынулася каля 4 000 войска, здольнага бараніць цвярдныні. Фон Пляўэн зачыніўся зь ім за мурамі й пачаў рыхтавацца да абароны.

25-га ліпеня 1410 году армія Вялікага Княства Літоўскага й Польшчы гэтахсама дасягнула Мальборку, аблукжылі яго і пачалі здабываць муры цвярдныні. Гэта было ня лёгкае заданьне, тым балей, што бальшыня жаўнероў саюзных армій складала-

ся з паспалітага рушэння ѹяўляючыя іх мела большага дазнаньня ѹяўляючыя іхнімі цвярдныні.

Тымчасам, законныя рыцары, што былі ў Мальборку, выбіралі фон Пляўэну намеснікам вялікага містра да часу, пакуль ня будзе выбраны новы вялікі містр Крыжацкага Ордэну. Фон Пляўэн, зачытаваць яго, звярнуўся да баранічы Мальборку, колькі раз высыпаў ўсё-ж на працягу жніўні месцых упалаўнаважаных да Ягайлы й Вітаўта, дзеялі перамовы ўсё мелі. У палове жніўні на дапамогу Мальборку вырушилі 1500 жаўнероў Лівонскага войска пад камандою ляндмістру Гэвэльмана. Напярэдышы иму пасльпяшаўся Вітаўт із часткою свае арміі. Аднак, сустрэўшыся, Вітаўт і Гэвэльман ня білі, а абліякавалі супляречныя інтарэсы абодвухімі і зрабілі замірэнне на два тыдні, з асьцярогаю, адылі, што замірэнне гэтае не датычыць здабыўвання Мальборку. Ляндміст Гэвэльман узяў на сібе пасляродніцтва ў спробе прыхіліць фон Пляўэну да падпісанай міру з Вітаўтам і Ягайлам. Як пасляродніку, Гэвэльману было дазволене ўвацьці ў муры Мальборку з 300 жаўнерамі. Рэшта Лівонскага войска была націравана да Брандэнбургі.

Два тыдні мінулі, але ад фон Пляўэну ня было ніякіх праўнікіх спраў на міру. Тымчасам, у армії Вітаўта і Ягайлы пачалася дэмаралізацыя, спрычиненая даўгім і безнадзейным здабыўваннем цвярдныні. Паспаліта рушэнне абедзвеюючыя арміі дамагалася павароту дахаты. Да гэтага, у войску пачалася эпідэмія дызэнтэрыі. Адбылося драматычнае паседжаньне вайсковыя рады, на якім было пастаноўлена адкласыць здабыўванне Мальборку армія Вітаўта, за ім — войска Мазавецкага князя, а нарэшце — здабыўна.

Трэція фаза вялікага вайны ѹяўляла падпісаны міру

Адыход арміі ѹяўляла падпісаны міру. Тымчасам, у арміі Вітаўта і Ягайлы пачалася дэмаралізацыя, спрычиненая даўгім і безнадзейным здабыўваннем цвярдныні. Крыжацкі містр фон Пляўэн ня міг дапамагчы фон Пляўэну мусіць здабыўваць гэтыя замкі ўзімі, што не зайдзе ў дадзенай арміі. Аднак яго здабыўваць было ўжо ў трэцім фазе гэткай, якія яны былі перад Грунвальдам, калі ўзімі не здабыўваліся пераможнікі. Аднак, якія яны былі перад Грунвальдам, калі ўзімі не здабыўваліся пераможнікі. Аднак, якія яны былі перад Грунвальдам, калі ўзімі не здабыўваліся пераможнікі. Аднак, якія яны былі перад Грунвальдам, калі ўзімі не здабыўваліся перам

Праявы маскоўскага сэрвілізму

Першым з нашых людзей, што пры-
ехаў у Кліўленд, быў сп. Міхась Беля-
мук. Ён тут, так сказаць, і астаўся
крышталізацыйным пунктам сучасна-
нашай калёні, як з гледзішча ейнага
грамадзкага жыцця, гэтак і арганіза-
цынага жыцця царкоўнага.

За Белямуком іншыя і ўні-
кальныя тварылася тут беларускай
праваслаўной паraphвія. Гэта дзяякоўчы
яму, пачынаючы ад царкоўных бліжніх,
пачаткі «Хартара», які сымбалізіруе
наша грысьціянства быў прыняты крыж
у форме паміж намі ведамай, як Эўфра-
сініёўскі крыж. Гэта ўсё дзеяла пры-
адсутніцтві свайго сцятара, бо духодоў-
ную апеку над Беларусамі выконваў а.
Якіменка, па нацыянальнасці Казак.

У міжчасе сп. Белямук пачаў свае
студы на Калюбійскім універсітэце,
а тутайшай паraphвія прыдабала ўжо
свайго сцятара а. Макарэвіча.

У гэтым часе, восеньню 1957 году, пе-
раехаў я на сталае жыццё ў Кліўленд.
Пад кіраўніцтвам ужо а. Макарэвіча па-
raphvія пастанавіла падабацца сваю
царкву. Ініцыятыву гэтае падбудовы
падтрымаў таксама я як маральна,
гэтак і матарыяльна, ды ад слібе выка-
заў раду, каб на будучай царкве быў
пастаўлены Эўфрасініёўскі крыж. А.
Макарэвіч збіў мяне тым, што «гэта
належыць вырашальніці япіскапу». Зразу-
мела, із свайго боку, маочы нагоду па-
бачыцца з архіяпіскапам Васілём, я я
запропонаваў яму, каб напасыледак
развітацца з маскоўскім васьміканцым
крыжам і заступіць яго собкім
крыжам Эўфрасініёўскім.

На сваю прапанову атрымала ўдзельні-
чыкі адказ, што ўспомнены васьмікан-
цыйны крыж — гэта «не маскоўскі, але
украінскі». Вярчы на ўвагу абставіны
нашага спаткання, на выпадала мне
больш рэзка выступіць супраць такога
развітацца з маскоўскім васьміканцым
крыжам і заступіць яго собкім
крыжам Эўфрасініёўскім.

Гэтакі становішча сп. Белямук вясною
сёлета, калі з матарыяльных прычынаў
быў змушаны перарваць свае студы.

Ціпер ужо, як заантажаваны гісторык,
лётка мог давесці, куды гэтае царкva
цигне. Людзі перакананы звірнуліся
ранінай восені 1959 году да архіяпі-
скапа ўзноў, на што атрымалі адказ: «Гэ-
та ўсё ворагі вам падказваюць! Эўфра-
сініёўскі крыж — гэта каталіцікі! На-
жалъ, гэтакіе абароны праваслаўя хапі-
ла дэлегаці. Выпрабаваны «канон» му-
раўскіх сцятараў аказаўца знаходи-
цца ў жывым карыстаныні і нашага
учасніка аўтакефальнага сцятарства

Гэты факт як зьнешкі сп. Беля-
мук, які гісторычным фактамі перака-
наў бальшынню, што абвяшчоўчы аўта-
кефальніцу і адвачансна цягнучы з
сабой няслáуна спадкаемства маскоў-
скага цзарапапізmu — гэта або близ-
ашыць, нясьведамасць або простица

напасыледак пераважаючу бальшы-
нюю паraphvію ўсё-ж пераканаў. Пры гэ-
тым, каб архіяпіскапу даць магчымасць
ганаравага павороту, ён паехаў спэцы-
яльні да яго на поўную гістарычную
дискусію запрапанаваў, каб, выкары-
стоўчычы нараду 10-цігадовага юబілею,
абвесьціць Эўфрасініёўскі крыж на-
шым нацыянальным. За гістарычнымі
аргументамі архіяпіскап пагадзіўся, а
спрыяючы нагодай дзеля абвешчаны
Эўфрасініёўскага крыжа меўся стацца
епархіяльны зъезд, плянаваны на канец
траўня сёлета.

Каб усю гэту акцыю яшчэ глыбей
падмацаваць, было запрапанавана так-
сама і працьціца роффрат сп. А. Ка-
ханоўскага на тэму, якім павінен быць
крыж на нашых цэрквях. Зразумела,
нельга было ѹ дапускіца, каб сп. А. Ка-
ханоўскі заняў становіччу абароніка
маскоўшчыны. Ды гэтага я ня сталася.

Падмацаваная яшчэ раней апінія реф-
ерата паraphvія пастанавіла падабацца сваю
царкву. Ініцыятыву гэтае падбудовы
подтрымаў таксама я як маральна,
гэтак і матарыяльна, ды ад слібе выка-
заў раду, каб на будучай царкве быў
пастаўлены Эўфрасініёўскі крыж. А.
Макарэвіч збіў мяне тым, што «гэта
належыць вырашальніці япіскапу». Зразу-
мела, із свайго боку, маочы нагоду па-
бачыцца з архіяпіскапам Васілём, я я
запропонаваў яму, каб напасыледак
развітацца з маскоўскім васьміканцым
крыжам і заступіць яго собкім
крыжам Эўфрасініёўскім.

На сваю прапанову атрымала ўдзельні-
чыкі адказ, што ўспомнены васьмікан-
цыйны крыж — гэта «не маскоўскі, але
украінскі». Вярчы на ўвагу абставіны
нашага спаткання, на выпадала мне
больш рэзка выступіць супраць такога
развітацца з маскоўскім васьміканцым
крыжам і заступіць яго собкім
крыжам Эўфрасініёўскім.

На сваю прапанову атрымала ўдзельні-
чыкі адказ, што ўспомнены васьмікан-
цыйны крыж — гэта «не маскоўскі, але
украінскі». Вярчы на ўвагу абставіны
нашага спаткання, на выпадала мне
больш рэзка выступіць супраць такога
развітацца з маскоўскім васьміканцым
крыжам і заступіць яго собкім
крыжам Эўфрасініёўскім.

Гэтакі становішча сп. Белямук вясною
сёлета, калі з матарыяльных прычынаў
быў змушаны перарваць свае студы.

Ціпер ужо, як заантажаваны гісторык,
лётка мог давесці, куды гэтае царкva
цигне. Людзі перакананы звірнуліся
ранінай восені 1959 году да архіяпі-
скапа ўзноў, на што атрымалі адказ: «Гэ-
то ўсё ворагі вам падказваюць! Эўфра-
сініёўскі крыж — гэта каталіцікі! На-
жалъ, гэтакіе абароны праваслаўя хапі-
ла дэлегаці. Выпрабаваны «канон» му-
раўскіх сцятараў аказаўца знаходи-
цца ў жывым карыстаныні і нашага
учасніка аўтакефальнага сцятарства

Гэтакі становішча сп. Белямук вясною
сёлета, калі з матарыяльных прычынаў
быў змушаны перарваць свае студы.

Ціпер ужо, як заантажаваны гісторык,
лётка мог давесці, куды гэтае царкva
цигне. Людзі перакананы звірнуліся
ранінай восені 1959 году да архіяпі-
скапа ўзноў, на што атрымалі адказ: «Гэ-
то ўсё ворагі вам падказваюць! Эўфра-
сініёўскі крыж — гэта каталіцікі! На-
жалъ, гэтакіе абароны праваслаўя хопі-
ла дэлегаці. Выпрабаваны «канон» му-
раўскіх сцятараў аказаўца знаходи-
цца ў жывым карыстаныні і нашага
учасніка аўтакефальнага сцятарства

Гэтакі становішча сп. Белямук вясною
сёлета, калі з матарыяльных прычынаў
быў змушаны перарваць свае студы.

Ціпер ужо, як заантажаваны гісторык,
лётка мог давесці, куды гэтае царкva
цигне. Людзі перакананы звірнуліся
ранінай восені 1959 году да архіяпі-
скапа ўзноў, на што атрымалі адказ: «Гэ-
то ўсё ворагі вам падказваюць! Эўфра-
сініёўскі крыж — гэта каталіцікі! На-
жалъ, гэтакіе абароны праваслаўя хопі-
ла дэлегаці. Выпрабаваны «канон» му-
раўскіх сцятараў аказаўца знаходи-
цца ў жывым карыстаныні і нашага
учасніка аўтакефальнага сцятарства

Гэтакі становішча сп. Белямук вясною
сёлета, калі з матарыяльных прычынаў
быў змушаны перарваць свае студы.

Ціпер ужо, як заантажаваны гісторык,
лётка мог давесці, куды гэтае царкva
цигне. Людзі перакананы звірнуліся
ранінай восені 1959 году да архіяпі-
скапа ўзноў, на што атрымалі адказ: «Гэ-
то ўсё ворагі вам падказваюць! Эўфра-
сініёўскі крыж — гэта каталіцікі! На-
жалъ, гэтакіе абароны праваслаўя хопі-
ла дэлегаці. Выпрабаваны «канон» му-
раўскіх сцятараў аказаўца знаходи-
цца ў жывым карыстаныні і нашага
учасніка аўтакефальнага сцятарства

Гэтакі становішча сп. Белямук вясною
сёлета, калі з матарыяльных прычынаў
быў змушаны перарваць свае студы.

Ціпер ужо, як заантажаваны гісторык,
лётка мог давесці, куды гэтае царкva
цигне. Людзі перакананы звірнуліся
ранінай восені 1959 году да архіяпі-
скапа ўзноў, на што атрымалі адказ: «Гэ-
то ўсё ворагі вам падказваюць! Эўфра-
сініёўскі крыж — гэта каталіцікі! На-
жалъ, гэтакіе абароны праваслаўя хопі-
ла дэлегаці. Выпрабаваны «канон» му-
раўскіх сцятараў аказаўца знаходи-
цца ў жывым карыстаныні і нашага
учасніка аўтакефальнага сцятарства

Гэтакі становішча сп. Белямук вясною
сёлета, калі з матарыяльных прычынаў
быў змушаны перарваць свае студы.

Ціпер ужо, як заантажаваны гісторык,
лётка мог давесці, куды гэтае царкva
цигне. Людзі перакананы звірнуліся
ранінай восені 1959 году да архіяпі-
скапа ўзноў, на што атрымалі адказ: «Гэ-
то ўсё ворагі вам падказваюць! Эўфра-
сініёўскі крыж — гэта каталіцікі! На-
жалъ, гэтакіе абароны праваслаўя хопі-
ла дэлегаці. Выпрабаваны «канон» му-
раўскіх сцятараў аказаўца знаходи-
цца ў жывым карыстаныні і нашага
учасніка аўтакефальнага сцятарства

Гэтакі становішча сп. Белямук вясною
сёлета, калі з матарыяльных прычынаў
быў змушаны перарваць свае студы.

Ціпер ужо, як заантажаваны гісторык,
лётка мог давесці, куды гэтае царкva
цигне. Людзі перакананы звірнуліся
ранінай восені 1959 году да архіяпі-
скапа ўзноў, на што атрымалі адказ: «Гэ-
то ўсё ворагі вам падказваюць! Эўфра-
сініёўскі крыж — гэта каталіцікі! На-
жалъ, гэтакіе абароны праваслаўя хопі-
ла дэлегаці. Выпрабаваны «канон» му-
раўскіх сцятараў аказаўца знаходи-
цца ў жывым карыстаныні і нашага
учасніка аўтакефальнага сцятарства

Гэтакі становішча сп. Белямук вясною
сёлета, калі з матарыяльных прычынаў
быў змушаны перарваць свае студы.

Ціпер ужо, як заантажаваны гісторык,
лётка мог давесці, куды гэтае царкva
цигне. Людзі перакананы звірнуліся
ранінай восені 1959 году да архіяпі-
скапа ўзноў, на што атрымалі адказ: «Гэ-
то ўсё ворагі вам падказваюць! Эўфра-
сініёўскі крыж — гэта каталіцікі! На-
жалъ, гэтакіе абароны праваслаўя хопі-
ла дэлегаці. Выпрабаваны «канон» му-
раўскіх сцятараў аказаўца знаходи-
цца ў жывым карыстаныні і нашага
учасніка аўтакефальнага сцятарства

Гэтакі становішча сп. Белямук вясною
сёлета, калі з матарыяльных прычынаў
быў змушаны перарваць свае студы.

Ціпер ужо, як заантажаваны гісторык,
лётка мог давесці, куды гэтае царкva
цигне. Людзі перакананы звірнуліся
ранінай восені 1959 году да архіяпі-
скапа ўзноў, на што атрымалі адказ: «Гэ-
то ўсё ворагі вам падказваюць! Эўфра-
сініёўскі крыж — гэта каталіцікі! На-
жалъ, гэтакіе абароны праваслаўя хопі-
ла дэлегаці. Выпрабаваны «канон» му-
раўскіх сцятараў аказаўца знаходи-
цца ў жывым карыстаныні і нашага
учасніка аўтакефальнага сцятарства

Гэтакі становішча сп. Белямук вясною
сёлета, калі з матарыяльных прычынаў
быў змушаны перарваць свае студы.

Ціпер ужо, як заантажаваны гісторык,
лётка мог давесці, куды гэтае царкva
цигне. Людзі перакананы звірнуліся
ранінай восені 1959 году да архіяпі-
скапа ўзноў, на што атрымалі адказ: «Гэ-
то ўсё ворагі вам падказваюць! Эўфра-
сініёўскі крыж — гэта каталіцікі! На-
жалъ, гэтакіе абароны праваслаўя хопі-
ла дэлегаці. Выпрабаваны «канон» му-
раўскіх сцятараў аказаўца знаходи-
цца ў жывым карыстаныні і нашага
учасніка аўтакефальнага сцятарства

Гэтакі становішча сп. Белямук вясною
сёлета, калі з матарыяльных прычынаў
быў змушаны перарваць свае студы.

Ціпер ужо, як заантажаваны гісторык,
лётка мог давесці, куды гэтае царкva
цигне. Людзі перакананы звірнуліся
ранінай восені 1959 году да архіяпі-
скапа ўзноў, на што атрымалі адказ: «Гэ-
то ўсё ворагі вам падказваюць

Зъ беларускага жыцьця у Беларуска-Амэрыканскім Акадэміцкім Таварыству

Культурна-асьеветны вечар БААТ

Этим разам ізноў у Беларускім Грамадскім Цэнтры ў Нью Ёрку адбыўся культурна-асьеветны вечар, на якім сябра Таварыства інж. Юрка Станкевіч прачытаў рефэрат на тэму: «Электронныя вылічальныя машыны (computers)». Рефэрат быў вельмі добра падрыхтаваны, а таму на дзвіне, што выклікаў вялікае зацікаўленыне ў слухачоў. У канцы адбылася дыскусія над прачытанымі рефэратаў, дзе выкладчык ахвотна адказваў на задаваныя яму пытанні. Старшыня Гал. Управы БААТ сябра Б. Русак дзяліўся ўсім прысутнымі за высушаныя, а сябру Ю. Станкевічу — за адчытаныя рефэрат.

Атрымаў ліцэнцыю Інжынера

Сябра БААТ інж. Аўгент Ярашэвіч атрымаў прафесіянальную ліцэнцыю інжынера ў штаце Нью Ёрк. Цяпер ён мае права адчыніць уласнае прадпрыемства і карыстацца сваёй пічаткаю. Трэба зачыніць, што гэта вялікае дасягненне, якое даецца здабыць на многім з нашых супродзічай у ЗША. Вітаем нашага сябру Таварыства інж. А. Ярашэвіч я жадам шмат поспеху ў далейшай працы!

10-я ўгодкі БААТ

У месяцы жніўні сёлета прыпадаюць Х-ыя ўгодкі заснавання БААТ. На пра-

Заканчынне школьнага году ў беларускай школе ў Н. Брансвіку

У суботу 18. VI. 60 г. адбылося заканчынне 1959—60 навуч. году ў нашай Беларускай Параходвільнай Школе. На ўрачыстасці сабраліся вучні, бацькі і настаўнікі. На пачатку быў адкрытыніца (на пляніно) Амэрыканскі нацыянальны гімн ра, Ірэна Войтэнка, Іза Кабушка, Валоду выкананымі вучня беларускія школы дзяя Манькоўскі, Віця Лосік і Эдзя Данію. Стагановіча. Кіраўнік Школы сп. Ф. ловіч.

Група вучняў Беларускай школы з настаўнікамі

Родзька меў кароткую прамову, у якой між іншымі адзначыў два галоўныя мэнты ў жыцьці школы: — **пачатак** — калі вучаньня ня ведае, што яго будзе настаўнікам ды якія сабры будуть з ім вучыцца, і **заканчынне** —, калі вучаньня падсумоўвае вынікі свае працы працягнуць году ды з'яўляюцца настаўнікамі. Наступна, сп. Ф. Родзька дзяякаваў настаўнікам з супрадзічай і адначасна заклікаў бацькоў пасылаць, а вучніў — наведаць Беларускую Школу ў будучыні, падкрэсліваючы тую важнасць, якую набірае выучненне беларускія мовы ў сучасных маментах. Аб гэтым дайна гаварыў наш паст Але́с Гарун, што «За пашану радзімага слова, ушануючы нас...», Амэрыка і іншыя народы!

Настаўнік сп. П. Манькоўскі ў сваёй мове зрабіў асаблівы націск пра галоўныя значынныя і карысці, якія дае Беларуская Школа: **асабістасць** — неабходная веды для пазнання Божае Праўды, роднае мовы і гісторыі свае Бацькаўшчыны; **семейныя** — бывы добраим хрысціянінам, лепши разумець сваіх бацькоў і блізкіх; **грамадзія** — школа національнае гімну.

А. Кароль

ПОЛЬСКАЯ КНІГА АБ БЕЛАРУСІ

У 1959 г. польскае лёнданскаса выдаўцтва «С. Свідэрскага» выпусліла кніжку ўспамінаў Міхала Паўлікоўскага «Дзецинство і младосьць Тадэуша Іртэнскага» (552 балонкі). Польскі пісьменнік часапіс «Культура» ў сёлетнім красавіковым нумары зъміясціў рэцензію на гэту кніжку, напісаную Юзэфам Мацкевічам, пад загалоўкам «Апошнія дні Вялікага Княства». Ю. Мацкевіч піша: «Дзея кнігі Паўлікоўскага пачынаецца на схіле мінулага стагоддзя, адбываецца галоўна на Меншчыне ды ў самым Менску, з адскокамі ў Варшаву, Пецярбург; зачапляе Вільню. Канчаецца разам з заўтраўнымі канцом XIX ст., г. зн. з 1914 годам... Да найпрыгажэйшых разьдзелаў кнігі я залічыў-бы тыя, дзе гаворыцца пра надбэрэзінскія ліссы, паромы, жыдоўскія корчмы, паляваныне, Пецярбург. Да найцікавішых, магчымы, тыя, дзе адлюстроўваючы асироддзі, а так сама зь вялікім талентам намалівалі постасці». Кніжку Паўлікоўскага рэцензію уважае «за найлепшую кніжку, напісаную ў выдадзеную на эміграцыі, хоць не пазбаўленая яна ў ад заганаў, якія «насоўваюць хвальшышыя аналігі».

У гэтым годзе, пасыветчаны аўтаканчынне наўчальнага году атрымалі:

- **дзіцячага садку** — Галінка Кажура, Тамарка і Але́с Стагановічы, Ірка Азарка.

Аб дзейнасці Арганізацыі Беларуска Амэрыканскага Моладзі ў штаце Ілінойс (АБАМСІ)

VI. СЯБРА АБАМСІ НАЙЛЕПШЫ СТУДЭНТ

На працягу свайго паўтара-гадовага існавання АБАМСІ мела вельмі шмат цяжкасці і перашкода да разгребення свае беларуска-нацыянальнае працы. Аднак, на глядзічы на ўсе штодённыя клопаты жыцьця ў варожыя перашкоды, моладзь у Чыкаро зрабіла вельмі шмат добра на карысць беларускіх праў.

I. БЕЛАРУСКАЯ ВЕЧАРЫНА

Каб узмініцца фінансава АБАМСІ наладзіла ў верасні мінулага году сваю першую гадавую вечарыну, якая была вельмі гучнай і удалай. Багаты буфт, якога вельмі спрыгна прыслыхалі сяброўкі і сябры АБАМСІ, быў увеселічнены. Ува ўсіх прысутных, сваіх і чужих, засталіся найлепшыя успаміны аб беларускай вечарыне.

II. АГУЛЬНА-БЕЛАРУСКАЯ ЯЛІНКА

Маючы ўжо крыху грошай у касе, АБАМСІ наладзіла агульна-беларускую Ялінку для ўсяго беларускага грамадства ў Чыкаро ў валокіцах — дзядзі і дзядоў, якія адбыліся 9-га студзеня сёлета.

На багатую праграму Ялінкі зляжылася наступнае: калядны скоч для дзяцей «Калядная ночка на Беларусі», выступ дзяяці за беларускімі песьнямі, музыкай і дэкламацыямі, Дзед Мароз з багатымі падарункамі для ўсіх дзяцей, агульны пачастунак для ўсіх прысутных, наданы не некаторымі ганаровага сяброўства ў агульныя скокі.

Тут ужо беларуская моладзь у Чыкаро і сустэрэліся зі вялікай антыбеларускай апазыцыяй. За месяц перад Ялінкаю прадстаўнікі моладзі звярнуліся да старэйшын арганізацыі — Згуртавання Беларуса ў Ілінойс і Беларуска-Амэрыканскага Нацыянальнае Рады ў Чыкаро варожа паставілася да гэтага. Той-же самы сакратар сказаў: «Мы никога не признаем и что мы скажем, так и будет». Іншыя жажулы, палітыка іх вельмі старая й простая: «Кто не с нами — тот против нас».

Супольна сявяткаваныя 25-га Сакавіка наладзіца, каб наладзіца супольна сявяткаваныя ўгодка на 25 Сакавіка. Але ў тут выслікі былі наадармныя — тут зноў Беларуска-Амэрыканскага Рады ў Чыкаро варожа паставілася да гэтага. Той-же самы сакратар сказаў: «Мы никога не признаем и что мы скажем, так и будет». Іншыя жажулы, палітыка іх вельмі старая й простая: «Кто не с нами — тот против нас».

Супольна сявяткаваныя 25-га Сакавіка наладзіца з неўдалася, аднак нара зрабіла за пару тадыні Ѹкуды больш, чымся Рада за ўсё сваё існаванье. Урад АБАМСІ напісаў замекі кіблі ў амэрыканскія газеты да гэтага: «Мы никога не признаем и что мы скажем, так и будет». Іншыя жажулы, палітыка іх вельмі старая й простая: «Кто не с нами — тот против нас».

Урад АБАМСІ выслаў лісты ў дзяржаўныя, штацкія і гарадскія установы ў Чыкаро, ведаючы, што ні адна, ні другая арганізацыя ня мелі собску памешканья ў той час; моладзь-ж наніла залю ў запрасіла ўсіх да сабе — на агульна-беларускую Ялінку. Сябры Згуртавання Беларуса ў Ілінойс былі рады запросінам і прыйшлі ўсе — старыя і малыя, хоць і самі мелі супольную Культуру тадыні раней, 2-га студзеня. Аднак-же Беларуска-Амэрыканскага Нацыянальнае Рады ў Чыкаро ведаючы, што ні адна, ні другая арганізацыя ня мелі собску памешканья ў той час; моладзь-ж наніла залю ў запрасіла ўсіх да сабе — на агульна-беларускую Ялінку. Шматлікі віталі беларускую моладзь за гэты ўчынок, іншыя ж праслі книжак абеларускі ў ангельскай мове.

Урад АБАМСІ выслаў лісты ў дзяржаўныя, штацкія і гарадскія установы ў Чыкаро, ведаючы, шта ні адна, ні другая арганізацыя ня мелі собску памешканью ў той час; моладзь-ж наніла залю ў запрасіла ўсіх да сабе — на агульна-беларускую Ялінку. Шматлікі віталі беларускую моладзь за гэты ўчынок, іншыя ж праслі книжак абеларускі ў ангельскай мове.

Урад АБАМСІ выслаў лісты ў дзяржаўныя, штацкія і гарадскія установы ў Чыкаро, ведаючы, што ні адна, ні другая арганізацыя ня мелі собску памешканью ў той час; моладзь-ж наніла залю ў запрасіла ўсіх да сабе — на агульна-беларускую Ялінку. Шматлікі віталі беларускую моладзь за гэты ўчынок, іншыя ж праслі книжак абеларускі ў ангельскай мове.

Урад АБАМСІ выслаў лісты ў дзяржаўныя, штацкія і гарадскія установы ў Чыкаро, ведаючы, што ні адна, ні другая арганізацыя ня мелі собску памешканью ў той час; моладзь-ж наніла залю ў запрасіла ўсіх да сабе — на агульна-беларускую Ялінку. Шматлікі віталі беларускую моладзь за гэты ўчынок, іншыя ж праслі книжак абеларускі ў ангельскай мове.

Урад АБАМСІ выслаў лісты ў дзяржаўныя, штацкія і гарадскія установы ў Чыкаро, ведаючы, што ні адна, ні другая арганізацыя ня мелі собску памешканью ў той час; моладзь-ж наніла залю ў запрасіла ўсіх да сабе — на агульна-беларускую Ялінку. Шматлікі віталі беларускую моладзь за гэты ўчынок, іншыя ж праслі книжак абеларускі ў ангельскай мове.

Урад АБАМСІ выслаў лісты ў дзяржаўныя, штацкія і гарадскія установы ў Чыкаро, ведаючы, што ні адна, ні другая арганізацыя ня мелі собску памешканью ў той час; моладзь-ж наніла залю ў запрасіла ўсіх да сабе — на агульна-беларускую Ялінку. Шматлікі віталі беларускую моладзь за гэты ўчынок, іншыя ж праслі книжак абеларускі ў ангельскай мове.

Урад АБАМСІ выслаў лісты ў дзяржаўныя, штацкія і гарадскія установы ў Чыкаро, ведаючы, што ні адна, ні другая арганізацыя ня мелі собску памешканью ў той час; моладзь-ж наніла залю ў запрасіла ўсіх да сабе — на агульна-беларускую Ялінку. Шматлікі віталі беларускую моладзь за гэты ўчынок, іншыя ж праслі книжак абеларускі ў ангельскай мове.

Урад АБАМСІ выслаў лісты ў дзяржаўныя, штацкія і гарадскія установы ў Чыкаро, ведаючы, што ні адна, ні другая арганізацыя ня мелі собску памешканью ў той час; моладзь-ж наніла залю ў запрасіла ўсіх да сабе — на агульна-беларускую Ялінку. Шматлікі віталі беларускую моладзь за гэты ўчынок, іншыя ж праслі книжак абеларускі ў ангельскай мове.

Урад АБАМСІ выслаў лісты ў дзяржаўныя, штацкія і гарадскія установы ў Чыкаро, ведаючы, што ні адна, ні другая арганізацыя ня мелі собску памешканью ў той час; моладзь-ж наніла залю ў запрасіла ўсіх да сабе — на агульна-беларускую Ялінку. Шматлікі віталі беларускую моладзь за гэты ўчынок, іншыя ж праслі книжак абеларускі ў ангельскай мове.

Урад АБАМСІ выслаў лісты ў дзяржаўныя, штацкія і гарадскія установы ў Чыкаро, ведаючы, што ні адна, ні другая арганізацыя ня мелі собску памешканью ў той час; моладзь-ж наніла залю ў запрасіла ўсіх да сабе — на агульна-беларускую Ялінку. Шматлікі віталі беларускую моладзь за гэты ўчынок, іншыя ж праслі книжак абеларускі ў ангельскай мове.

Урад АБАМСІ выслаў лісты ў дзяржаўныя, штацкія і гарадскія установы ў Чыкаро, ведаючы, што ні адна, ні другая арганізацыя ня мелі собску памешканью ў той час; моладзь-ж наніла залю ў запрасіла ўсіх да сабе — на агульна-беларускую Ялінку. Шматлікі віталі беларускую моладзь за гэты ўчынок, іншыя ж праслі книжак абеларускі ў ангельскай мове.

Урад АБАМСІ выслаў лісты ў дзяржаўныя, штацкія і гарадскія установы ў Чыкаро, ведаючы, што ні адна, ні другая арганізацыя ня мелі собску памешканью ў той час; моладзь-ж наніла залю ў запрасіла ўсіх да сабе — на агульна-беларускую Ялінку. Шматлікі віталі беларускую моладзь за гэты ўчынок, іншыя ж праслі книжак абеларускі ў ангельскай м